

Kształtowanie sieci zadrzewień w otwartym krajobrazie rolniczym

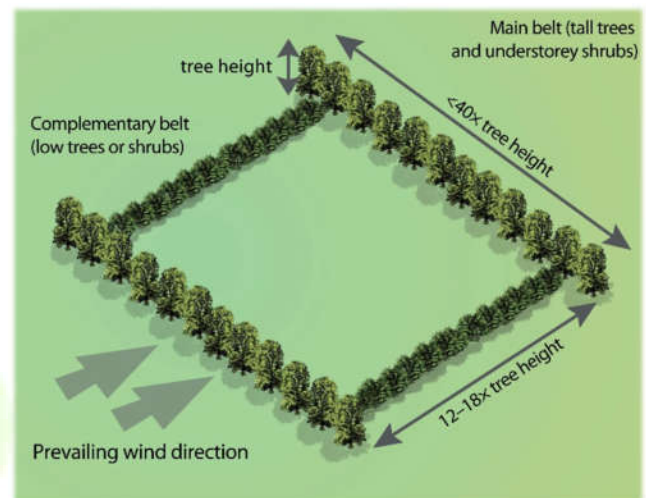
www.eurafagroforestry.eu/afinet/

Ocenia się, że w otwartym krajobrazie rolniczym zwiększa się ryzyko produkcji rolniczej wskutek nasilenia zagrożeń suszy, erozji wietrznej oraz spadku bioróżnorodności. Jedynie ciągła przestrzennie i właściwie zaprojektowana infrastruktura sieci zadrzewień pasowych jest w stanie w efektywny sposób złagodzić obszarowe zagrożenia środowiskowe. Dlatego też, Polscy naukowcy opracowali zasady kształtowania zadrzewień (cech przestrzennych, doboru gatunków i budowy) w kontekście aktualnych zagrożeń.

Zakładanie sieci korytarzy ekologicznych z węzłami o łącznej średnicy około 500m jest niezbędne do zwiększenia bioróżnorodności w krajobrazie. Zadrzewienia tego typu powinny się składać z warstwy krzewów oraz pojedynczych drzew rodzimych gatunków.

Pasy zadrzewień mogą znacząco ograniczać ewapotranspirację roślin uprawnych, nawet biorąc pod uwagę wysoką transpirację samych drzew, są w stanie zwiększyć plon zbóż o 5-15%. Skuteczne oddziaływanie zadrzewienia (wpływ na mikroklimat pola poprzez ograniczanie prędkości wiatru) ma miejsce w odległości do 15 (5-20) wielokrotności jego wysokości. Z tego względu sieć zadrzewień powinna składać się z pasów przeciwdziałających dominującym kierunkom wiatru w odległości 300-400m od siebie, oraz prostopadłych do nich żywopłotów rozmieszczonych do 40 wielokrotności wysokości. Zwarcie boczne koron powinno wahać się w granicach 60-70%. Istotne znaczenie mają skład gatunkowy z udziałem krzewów oraz lokalizacja zadrzewienia (na otwartej przestrzeni lub na szczycie wierzchowiny).

Zwielokrotnienie liczby rzędów drzew oraz zwiększenie zwarcia koron jest konieczne dla podniesienia skuteczności ochronnej przed wietrzną erozją, gdyż nasila się ona zimą.

Sieć zadrzewień przeciwwietrznych (Zajączkowski 2013)

Przestrzenny układ zadrzewień przeciwwietrznych (K. Kujawa)

Więcej informacji:

Ryszkowski L., Bałazy S., Jankowiak J. (2000) *Program zwiększenia zadrzewień śródpolnych*. Post. Nauk Roln., 47/52 (5), 83-107.

Zajączkowski J. (2016). *Ecosystem services by Trees outside Forests: should the structure and location of new planting matter more?* Proceedings of 3rd European Agroforestry Conference, Montpellier, 25-26.05.2016: 78-81.

Dr Robert Borek

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach (IUNG-PIB)